

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Prioritetinės teisėkūros iniciatyvos pavadinimas	Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas (toliau – NENS projektas; Strategija)
Vertinimą atlikusi institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
Problema	Siekiama užtikrinti valstybės energetinio saugumo interesus, tinkamą pasiruošimą energetikos transformacijai ir perėjimui prie klimatui neutralių energijos išteklių.
Tikslas	<p>Parengtu NENS projektu siekiama, kad Lietuva 2050 m. taptų visiškai energetiškai nepriklausoma, savo poreikiams energiją pasigaminanti ir ją eksportuojanti valstybė, sukūrusi klimatui neutralią ir aukštą pridėtinę vertę kuriančią energetikos pramonę. Strategijoje iškeliami keturi pagrindiniai tikslai – užtikrinti saugų ir patikimą energijos tiekimą visiems vartotojams, pasiekti 100 proc. klimatui neutralios energijos Lietuvai ir regionui (tapti eksportuotoja), pereiti prie elektros ekonomikos ir vystyti aukštą pridėtinę vertę kuriančią energetikos pramonę ir užtikrinti energijos išteklių prieinamumą vartotojams. Šiems tikslams įgyvendinti taip pat yra numatyti uždaviniai pagal strateginius tikslus.</p> <p>Strateginio tikslo – užtikrinti saugų ir patikimą energijos tiekimą visiems vartotojams – bus siekiama elektros energetikos sistemą sinchronizuojant su kontinentinės Europos elektros tinklais, užtikrinant elektros energetikos sistemos pajėgumus ir elektros energetikos sistemos balansavimo poreikius, vystant elektros energijos perdavimo ir skirstymo infrastruktūrą, užtikrinant gamtinių ir kitų dujų, naftos ir naftos produktų tiekimą pereinamuoju į klimatui neutralią ekonomiką laikotarpiu ir užtikrinant pasirengimą krizėms ir Lietuvos energetikos sektoriaus infrastruktūros atsparumą.</p> <p>Strateginio tikslo – 100 proc. klimatui neutralios energijos Lietuvai ir regionui – bus siekiama įgyvendinant jūrinio vėjo elektrinių plėtrą ir kuriant energetinį centrą, toliau vystant atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) plėtrą sausumos teritorijoje, įvertinant galimybes vystyti branduolinę energetiką (ketvirtosios kartos, saugius, mažus, modulinius branduolinius reaktorius), sukurti vandenilio ir išvestinių vandenilio produktų ekosistemą bei infrastruktūrą, plėtoti kitas žaliasias dujas, užtikrinant šilumos energijos sektoriaus dekarbonizaciją ir vėsumos sektoriaus plėtrą, bei transporto sektoriaus perėjimą prie klimatui neutralių transporto priemonių ir kuro.</p> <p>Perėjimo prie elektros ekonomikos ir aukštos pridėtinės vertės energetikos pramonės vystymo bus siekiama vystant anglies dioksido surinkimą ir panaudojimą, sudarant palankias sąlygas naujų energijos produktų gamybai ir eksportui, skatinant nacionalinės pramonės plėtrą ir dekarbonizaciją ir siekiant pritraukti naują, aukštą pridėtinę vertę kuriančią pramonę.</p> <p>Ketvirtojo strateginio tikslo – energijos išteklių prieinamumas vartotojams – bus siekiama įgyvendinant šiuos uždavinius: elektros energiją iš AEI gaminančių ir aktyviųjų elektros energijos vartotojų plėtra, bendruomeninės energetikos vystymas ir energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių skaičiaus mažinimas, energijos kainų ir rinkos konkurencingumo užtikrinimas, paklausos valdymas elektros energetikos sistemos lankstumo ir papildomų paslaugų rinkose.</p> <p>Įgyvendinant numatytus uždavinius, kartu su siekiama horizontaliųjų tikslų – energijos vartojimo efektyvumo didinimo, energetikos specialistų parengimo energetikos transformacijai, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos skatinimo, energetikos technologijų vystymo centrų sukūrimo bei visuomenės švietimo.</p>
Status quo ir alternatyvos	
NENS projektu siekiama, kad Lietuva iš energijos išteklių importuotojos taptų jos eksportuotoja ir užsitikrintų visą sau reikalingą energijos kiekį, o visa šalyje pagaminta energija būtų klimatui neutrali. Įgyvendinus Strategijos nuostatas, bus:	

- padidinti AEI gamybos pajėgumai – 2030 m. įrengtoji vėjo elektrinių galia sieks 5,9 GW, o saulės šviesos energijos elektrinių – 4,1 GW, 2040 m. – vėjo elektrinių galia sieks 9,3 GW, o saulės šviesos energijos elektrinių – 7 GW, 2050 m. vėjo elektrinių galia sieks 14,5 GW, o saulės šviesos energijos elektrinių – 9 GW;
- AEI dalis 2030 m. turėtų siekti 55 procentus bendrojo galutinio energijos suvartojimo, 2040 m. – 85 procentus ir 2050 m. – 95 procentus;
- AEI dalis jau 2030 m. turi pasiekti 100 procentų bendrojo galutinio elektros energijos suvartojimo ir tokia išlikti iki 2050 m.;
- AEI dalis šildymui ir aušinimui 2030 m. turi pasiekti 80 procentų bendrojo galutinio energijos suvartojimo, 2040 m. – 90 procentų, o 2050 m. – 100 procentų;
- AEI dalis transporto sektoriuje 2030 m. turėtų siekti 15,8 procentus bendrojo galutinio energijos suvartojimo, 2040 m. – 75 procentus ir 2050 m. – 90 procentų;
- įrengta elektros energijos kaupimo įrenginių (baterijų) 2030 m. – 1,5 GW, 2040 m. – 2 GW, 2050 – 4 GW galios;
- sukurta vandenilio ekosistema ir infrastruktūra, kartu pasiekiant, kad 2030 m. būtų pagaminama 4,3 TWh žaliojo vandenilio, 2040 m. – 13,8 TWh, o 2050 m. – 24,2 TWh. Dalis šio pagaminto kiekio bus skirta išvestinių vandenilio produktų gamybai ir jų eksportui.

Poveikis atitinkamai sričiai

Status quo

(trumpai aprašomas dabartinis reglamentavimas atitinkamoje politikos srityje, pateikiamas kokybinis ir, kai įmanoma, kiekybinis poveikio įvertinimas)

1-oji ir 2-oji alternatyvos

(pateikiamas kokybinis ir, kai įmanoma, kiekybinis galimų alternatyvų poveikio atitinkamoje politikos srityje įvertinimas)

Poveikis valstybės finansams

Status quo

(pateikiamas dabartinės situacijos poveikio valstybės finansams kiekybinis įvertinimas)

1-oji ir 2-oji alternatyvos

Kadangi NENS projektas apima ilgojo laikotarpio tikslus ir uždavinius (iki 2050 m.), numatyti detalų lėšų poreikį sudėtinga. Atliktų studijų vertinimu, viso laikotarpio (2024–2050 m.) energetikos transformacijos išlaidos gali siekti 71,3 mlrd. eurų, tačiau didžioji dalis išlaidų bus privačios lėšos. Didžiausia valstybės lėšų dalis gali tekti elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklams atnaujinti, kitų energijos šaltinių (pvz., vandenilio) perdavimo infrastruktūros statybai, taip pat strateginės reikšmės projektams įgyvendinti. Pažymėtina, kad detalus lėšų poreikis yra įvertinamas rengiant trumpesniojo laikotarpio NEKSVP.

Poveikis administracinei naštai

Status quo

1-oji ir 2-oji alternatyvos

Pritarus NENS projektui, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Poveikis ekonomikai

Status quo

Energijos išteklių kainų svyravimai visiems vartotojams, neužtikrinamas rinkos konkurencingumas ir paklausos valdymas elektros energetikos sistemos ir papildomų paslaugų rinkose.

1-oji ir 2-oji alternatyvos

NENS projekte numatyta, kad vienas iš keturių pagrindinių Strategijos tikslų yra perėjimas prie elektros ekonomikos ir aukštą pridėtinę vertę kuriančios energetikos pramonės vystymas. Įgyvendinant šį tikslą yra numatyti uždaviniai,

kuriais siekiama sukurti tinkamas sąlygas Lietuvoje veikiančioms pramonės ir kitų sektorių įmonėms pereiti prie klimatui neutralių energijos išteklių, užtikrinant jų konkurencingumo išlaikymą ir energijos išteklių tiekimo saugumą. Kartu numatomi uždaviniai vystyti energetikos pramonę, sudarant jai tinkamas sąlygas, pirmiausia per AEI prieinamumą ir stiprios energetikos infrastruktūros sukūrimą ir užtikrinimą. Siekiant sumažinti galimus energijos išteklių kainų svyravimus visiems vartotojams, bus skatinama gaminančių ir aktyviųjų vartotojų plėtra, energetinių bendrijų plėtra, užtikrinamas rinkos konkurencingumas ir paklausos valdymas elektros energetikos sistemos lankstumo ir papildomų paslaugų rinkose.

Poveikis aplinkai ir klimato kaitai

Status quo

(pateikiamas dabartinės situacijos poveikio aplinkai ir klimato kaitai įvertinimas (jeigu įmanoma, kiekybinis))

1-oji ir 2-oji alternatyvos

Strateginio tikslo – 100 proc. klimatui neutralios energijos Lietuvai ir regionui – bus siekiama įgyvendinant jūrinio vėjo elektrinių plėtrą ir kuriant energetinį centrą, toliau vystant atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) plėtrą sausumos teritorijoje, įvertinant galimybes vystyti branduolinę energetiką (ketvirtosios kartos, saugius, mažus, modulinis branduolinius reaktorius), sukurti vandenilio ir išvestinių vandenilio produktų ekosistemą bei infrastruktūrą, plėtoti kitas žaliąsias dujas, užtikrinant šilumos energijos sektoriaus dekarbonizaciją ir vėsumos sektoriaus plėtrą, bei transporto sektoriaus perėjimą prie klimatui neutralių transporto priemonių ir kuro.

Kiti poveikio vertinimo aspektai	Status quo	1-oji alternatyva	kitos alternatyvos
Socialinei aplinkai			
Viešojo valdymo sistemai (viešajam administravimui)			
Regionų plėtrai			
Teisinei sistemai			
Kriminogeninei situacijai			

(Pateikiamas *status quo* ir galimų alternatyvų poveikio vertinimas kitais aktualiais poveikio vertinimo aspektais, nurodomas teigiamas ir (ar) neigiamas poveikis)

Alternatyvų palyginimas

(naudojant poveikio vertinimo metu surinktus duomenis ir prognozuojamą jų kitimo dinamiką, palyginamos *status quo* ir galimos sprendimo alternatyvos. Nurodomos kiekvienos alternatyvos sąnaudos ir nauda. Svarbu nurodyti, kaip alternatyvų įgyvendinimas tiesiogiai ar netiesiogiai paveiks visuomenės grupes)

Siūloma alternatyva ir jos įgyvendinimo būdai

(projekto rengėjai siūlo, jų manymu, optimalią alternatyvą ir, remdamiesi atliktos sąnaudų ir naudos ar sąnaudų efektyvumo analizės rezultatais, pagrįstais duomenimis, argumentuoja, kodėl ją pasirinko. Trumpai aprašoma, kaip būtų įgyvendinamas siūlomas projektas)

Kita svarbi informacija

NENS projektas parengtas atsižvelgiant į valstybės valdomos energijos perdavimo ir mainų įmonių grupės UAB „EPSO-G“ užsakytos studijos „Lietuvos energetikos vizija iki 2050 metų“ rezultatus, kurioje numatyti pagrindiniai galimi Lietuvos energetikos sektoriaus vystymosi scenarijai iki 2050 m. siekiant energetinės nepriklausomybės ir klimatui neutralaus energetikos sektoriaus. Taip pat buvo remtasi gamtinių dujų perdavimo operatorės AB „Amber Grid“ užsakyta studija „Lietuvos vandenilio sektoriaus plėtros gairės ir jų įgyvendinimo planas“, Energetikos ministerijos užsakyta Išsamia šilumos ir vėsumos potencialo įvertinimo studija ir AB „Energos skirstymo operatorius“ atlikta studija „Elektros skirstomojo tinklo pasiruošimo energetikos transformacijai įvertinimas“. Papildomos įžvalgos Strategijos rengimui buvo pateiktos Nacionalinės atsinaujinančios energetikos laboratorijos (Jungtinės Amerikos Valstijos) ir viešosios įstaigos Lietuvos energetikos agentūros, vertinant Lietuvos energetikos

sistemos modeliavimo „LT100“ atliekamus darbus ir gautus pirminius rezultatus. Rengiant studijas ir Strategijos projektą aktyviai dalyvavo ir kitos valstybės valdomos energetikos įmonės, energetikos sektoriuje veikiančios įmonės, mokslo institucijos.

NENS projekto derinimo metu buvo gauti 322 pasiūlymai iš 24 institucijų, organizacijų ir įmonių. Buvo organizuoti 5 susitikimai pagal skirtingas Strategijos temas su rinkos dalyviais. Po pasiūlymų įvertinimo ir aptarimo į daugiau kaip 65 procentus pastabų buvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies.

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Daiva Brazdžiuvienė
Pareigos	Patarėja
Institucija (padalinys)	Teisės ir personalo grupė
Telefono numeris ir el. paštas	tel. +370 602 47112 daiva.brazdziuviene@enmin.lt